

PROBLEMATIKA OBRADE FRAZEMA U JEZIČNOJ NASTAVI STUDIJA GERMANISTIKE

*Sonja Strmečki Marković**

Filozofski fakultet u Zagrebu

Ovaj se članak bavi obradom frazema u jezičnoj nastavi u sklopu studija germanistike. Cilj je rada opisati na koji su način frazemi prisutni u nastavnim materijalima te osvrnuti se na to primjenjuju li ih studenti kasnije samostalno i spontano. Obradi frazema u nastavi se, zbog nedostatka vremena, pridaje nedovoljna pozornost, o čemu svjedoči činjenica da studenti izbjegavaju uporabu frazema u pismenome i u usmenome izrazu. Nužno je stoga pojačati frazeološka proučavanja u jezičnoj nastavi studija germanistike.

Ključne riječi: studij germanistike, frazeologija, frazemi u autentičnim tekstovima na njemačkome jeziku, obrada frazema u nastavi, važnost obrade frazema

1. UVOD

Zanimanje za frazeologiju i sve življa rasprava o frazemima prisutni su posljednjih godina i u znanstvenim krugovima i izvan njih. Zamjetan je taj interes i u medijima, posebice tiskanim, gdje do izražaja dolazi sve veća kreativnost pri formuliranju naslova novinskih članaka te jezičnom oblikovanju novinskih tekstova pomoću frazeoloških struktura. Kako rad s autentičnim publicističkim tekstovima na njemačkome jeziku predstavlja temelj jezične nastave u okviru studija germanistike,

* Sonja Strmečki Marković, Filozofski fakultet u Zagrebu, Odsjek za germanistiku, sonjasm@hi.htnet.hr.

tumačenje i proučavanje frazeološkog blaga u tekstovima nužan je preduvjet za snalaženje studenata u razumijevanju teksta i kasnijem spontanom odabiranju, razlikovanju i uporabi frazema. U nastavku ćemo se pozabaviti definicijom frazeologije, odnosno pregledom temeljnih osobina frazema te podjelom frazema.

Frazeologija je relativno mlada lingvistička disciplina čija je osnovna jedinica frazem (Vrgoč i Fink-Arsovski, 2008:5). Frazemi su u svojoj formalnoj i leksičkoj strukturi *relativno* čvrste, ustaljene, složene leksičke cjeline čiji se sastavni dijelovi u svakodnevnoj jezičnoj uporabi pojavljuju uvijek u točno određenome ili neznatno promijenjenome obliku (Garski, 2008:105) i kao cjelina postaju dijelom rečeničnoga sklopa ili funkcioniraju kao samostalna cjelina. Frazem se sastoji od najmanje dviju *komponenata* ili *sastavnica*, ali ne smije nadilaziti razinu rečenice. Sastavnice su frazema većinom izgubile svoje prvotno leksičko značenje, a frazem je kao cjelina, a ne kao zbroj leksičkih značenja pojedinih sastavnica, dobio novo, frazeološko značenje. Odlikuje ga slikovitost i visok stupanj ekspresivnosti.

Frazem se pojavljuje u različitim strukturnim oblicima. Najčešći su frazemi koji imaju oblik *sveze riječi* (*Fass ohne Boden* ili *immer mit der Ruhe*), pri čemu su najmanje dvije riječi samostalne i naglašene (autosemantičke), a veza među njima može biti zavisna ili nezavisna (Vrgoč i Fink-Arsovski, 2008). Rjeđe su zastupljeni frazemi sa strukturom *fonetske riječi* (*mit einem Schlag*), kod kojih je jedna sastavnica samostalna i naglašena, a druga nesamostalna i nenaglašena (sinsemantička). Rjeđi je i treći tip frazema, a koji ima strukturu *rečenice* (*Gelegenheit macht Diebe*).

Frazemi se uvrstavaju u rečenicu kao njezin sastavni dio (kao subjekt, objekt, predikat ili dio predikata, priložna oznaka) ili mogu stajati izvan rečenice, kao odgovor na pitanje, uzvik ili slično. Isto su tako slijed pojedinih dijelova frazema kao i gramatičko vrijeme upotrijebljeno u frazemu nepromjenjivi, tj. čvrsto utvrđeni (npr. kod *Feuer und Flamme sein* i *Ich habe an dir einen Narren gefressen*). Međutim, ponekad postoje različite varijante određenoga temeljnog oblika frazema, zabilježene istovremeno u rječnicima (kao u: *ein Gesicht wie drei /sieben / zehn /vierzehn Tage Regenwetter machen*). Variranjem pojedinih sastavnica ne mijenja se i značenje čitavoga frazema (Garski, 2008, Burger, 1998).

Postoje različite podjele frazema. S obzirom na funkciju frazema kao jezičnih znakova razlikujemo one koji se odnose na konkretnu stvarnost (realnu ili fiktivnu), primjerice: *Alle Wege führen nach Rom* te ih nazivamo *referencijalnim*. Osim njih postoje *strukturalni* koji imaju unutarjezičnu funkciju uspostavljanja gramatičkih odnosa (npr. *in Bezug auf*) ili pak *komunikacijski* koji preuzimaju ulogu u uspostavljanju, provedbi i okončanju komunikacijskih činova (kao *Guten Morgen*) (Burger, 1998:36).

Postoji i klasifikacija s obzirom na razinu sadržaja pa neki razlikuju idiome, fraze, kolokacije, uzrečice, pragmatične formule, poslovice i krilatice (Ivanetić i Karlavaris-Bremer, 1996).

Neki su frazemi nacionalno specifični (*Hansdampf in allen Gassen*), a neke se smatra internacionalizmima (*von Pontius zu Pilatus laufen*), kojima je relativno lako odrediti podrijetlo (biblizmi, frazemi iz mitologije, književnosti, znanosti i slično). Isto tako, frazemi mogu pripadati različitim stilskim razinama, a velika većina njih prelazi često iz jednoga stilskog sloja u drugi.

2. FRAZEMI I TEKST

Ono što nas u prvome redu zanima jest uporaba frazema u tekstu. Često ćemo u različitim vrstama tekstova na njemačkom jeziku naići na neki od sljedećih izraza (Strmečki Marković, 2000):

- *in der Gosse liegen*
- *etw. an den Nagel hängen*
- *es weit bringen*
- *den Grundstein legen*
- *die Flinte ins Korn werfen*
- *von der Hand in den Mund leben*
- *Der geht ja Klinken putzen*
- *Das Leben ist kein Zuckerschlecken*
- *den Schulterschluss vollziehen*

Neke od njih ćemo klasificirati kao fraze ili idiomatske izričaje i kolokacije, neke kao krilatice i poslovice.

Frazemi se u tekstu koriste ovisno o tekstnoj vrsti i komunikacijskoj situaciji. Frazemi koji predstavljaju pozdrav ili opraštanje, zahvalu ili čestitanje imaju svoje čvrsto mjesto u komunikacijskom procesu, odnosno tekstu. U novinskim tekstovima,

koji su predmet našeg zanimanja, najčešće mjesto na kojem se pojavljuje neki frazem jest naslov. Uz neutralno intonirane naslove, koji jasno izriču osnovnu informaciju teksta, u novije vrijeme sve veće značenje imaju i naslovi koji svojom strukturom privlače pozornost čitatelja, odnosno sadrže metaforičke frazeme ili poslovice (npr. *Die Kanzlerin sitzt auf heißen Kohlen*). Takvi naslovi sugeriraju određenu slikovitu situaciju i izazivaju znatiji čitatelja, ali ne iznose jasne informacije o tekstu koji slijedi.

Osim u naslovima, i u samim se novinskim tekstovima na njemačkome jeziku rabi zamjetan broj frazema. Formulacije koje sadrže frazeme pojavljuju se najčešće u tekstovima koji su emotivno obojeni. Frazemi u njima mogu smekšati jezični izraz, mogu jezičnome izrazu oduzeti strogoću i podariti mu ekspresivnost. Određen broj frazema u novinskim tekstovima i naslovima ima ustaljenu strukturu. To su uglavnom uzrečice (*Wer die Wahl hat, hat die Qual*) ili pak kolokvijalne metaforičke fraze (*Der Zug ist abgefahren*). Međutim, većina frazema upotrijebljenih u novinskim tekstovima ili naslovima nema stabilnu strukturu, već im je autor teksta djelomično promijenio strukturu pa ih se naziva *modificiranima* (npr. novinski naslov *Bauen ist gut, Kontrolle ist besser* je izveden od: *Vertrauen ist gut, Kontrolle ist besser*) (Burger, 1998).

3. OBRADA FRAZEMA IZ NOVINSKIH TEKSTOVA U JEZIČNOJ NASTAVI

Već smo u uvodnome dijelu spomenuli da se u jezičnoj nastavi na studiju germanistike (preddiplomskome studiju i diplomskome prevoditeljskom i nastavničkom studiju) radi isključivo s autentičnim novinskim tekstovima. Autentični tekst nam omogućuje ciljanu i temeljitu analizu važnih ili specifičnih jezičnih konstrukcija sa svih aspekata (tvorba riječi, etimologija, jezični registar, traženje sinonima u istom jezičnom registru, traženje što bližih ekvivalenata u različitim jezičnim registrima) (Strmečki Marković, 2000). Među spomenutim važnim i osebnim jezičnim konstrukcijama nalaze se svakako i frazemi. Moramo, međutim, priznati da se frazemima u okviru leksičke analize bavimo nedovoljno temeljito, odnosno na razini prepoznavanja i parafraziranja, i to na osnovi tzv. *radnoga predloška* (*Arbeitsvorlage, Arbeitsblatt, Tischvorlage*) (Strmečki Marković, 2000). Studenti nižih semestara dobiju, naime, zajedno s tekstom i radni predložak sa

zadacima vezanima uz obradu teksta. Zadaci koji se odnose na frazeme mogu, primjerice, biti sljedećega tipa (Crnko Gmaz et al., 2008):

1. Stellen Sie die (allgemeine und kontextbezogene) Bedeutung der folgenden Wendungen fest.

ili:

2. Drücken Sie die folgenden Wendungen aus dem Text anders aus.

- Solches Studienprogramm kann aber ein zweischneidiges Schwert sein.
- Zum anderen merkte ich, dass die fremde Sprache nicht nur durch Kampf und Krampf zu erlernen war.

3. Wie lauten die (im Text gebrauchten) fehlenden Verben?

- Eulen nach Athen _____ (Antwort: *tragen*)
- jmdm. auf die Schliche _____ (Antwort: *kommen*)

4. Ergänzen Sie (mit Hilfe der angebotenen Umschreibung in Klammern) die fehlenden Phraseologismen aus dem Text.

- Die Macher der Bildzeitung bemerken nicht, dass sie dabei noch mehr _____ (in eine ausweglose Situation kommen)

5. Übersetzen Sie den folgenden Satz ins Kroatische.

- (Wir glauben fälschlicherweise), alles sei wieder im Lot.

Posljednji zadatak pri obradi nekoga teksta može biti pismeno sažimanje pročitana i obrađena teksta ili sastavak na sličnu temu.

U potkrijepljivanju našega gore spomenutog mišljenja da se obradi frazema u nastavi pridaje premala pozornost i da se u taj dio jezičnoga rada ulaže premalo vremena u nastavi, pomoći će nam i kratka analiza studentskih sastavaka. Prikupili smo, naime, mali korpus od trideset sastavaka studenata triju grupa trećega semestra na temu *Bin ich mit meinem Studium zufrieden?* (ili: *Vorteile und Nachteile meines Studiums*). Pisanju sastavka je, naravno, prethodio zajednički rad na brojnim njemačkim tekstovima različite vrste na temu studija, odnosno visokoga školstva. U svim su se tim tekstovima pojavljivali razni primjeri frazema, koje su studenti pomoću radnog predloška morali objasniti. Međutim, pažljivim čitanjem sastavaka došli smo do zaključka da je od trideset studenata samo njih dvanestoro u svojem sastavku upotrijebilo neku

vrsta frazema: četvero je studenata upotrijebilo tri frazema, a osmero po jedan frazem. Radilo se, primjerice, o sljedećim frazemima:

- *(Solches Studienprogramm) kann aber zweischneidiges Schwert sein.*
- *(...), um mit dem Lernstoff auf dem Laufenden zu bleiben.*
- *Einerseits geraten die Studenten ins Hintertreffen, (...)*
- *Eigentlich sammeln wir persönliche Erfahrungen und erweitern den Horizont.*
- *Wo gehobelt wird, da fallen auch Späne.*
- *(...), die man für das erfolgreiche Studium in Kauf nehmen muss.*
- *(...) und ihre Wissenslücken zu schließen.*
- *Das Gaspedal steht ständig auf Vollgas.*
- *(...) läuft etwas schief.*

Ove će nam činjenice u nastavku poslužiti kao povod za raspravu o nužnosti veće integriranosti frazeoloških proučavanja u jezičnu nastavu studija germanistike.

4. ZAŠTO SU FRAZEOLOŠKA PROUČAVANJA U JEZIČNOJ NASTAVI STUDIJA GERMANISTIKE POTREBNA?

Činjenica da studenti izbjegavaju uporabu frazema u pismenom (ali i u usmenom izrazu), svjedoči o nepostojanju spontanosti, odnosno o postojanju određenoga straha od uporabe frazema. Takvo ponašanje studenata nužno upućuje na zaključak da je njihovo poznavanje frazema u njemačkome, a vrlo često i u hrvatskome jeziku, slabo te da je potreba za ovladavanjem frazeološkim strukturama znatna. Međutim, postoje i brojni drugi razlozi za bavljenje frazemima i njihovo usvajanje u nastavi njemačkoga jezika.

Poznato je da odabir točno određenih frazema ovisi o raznim komunikacijskim čimbenicima, između ostaloga o tipu komunikacijske situacije (usmena ili pismena), o namjeri govornika, o njegovom odnosu prema partneru u komunikaciji, o vrsti predmeta komunikacije (sportski događaj, državnički posjet, javni govor, privatna komunikacija i slično) (Wotjak i Richter, 1997). Bitno je stoga studente upozoriti na specifična značenja i ograničenja u uporabi frazema, ovisno o situaciji i primatelju. Iz iskustva znamo da čak i vrlo napredni govornici njemačkoga kao stranoga jezika, pa čak i izvorni govornici njemačkoga, nisu sigurni u značenje frazema (Borčić, 2005) ili pak griješe u njihovoj stilskoj uporabi misleći da poznaju njihovo značenje. Naime, postoje brojne stilske razine

koje rječnici njemačkoga jezika razlikuju, a kojima frazemi mogu pripadati, poput *bildungssprachlich, gehoben, dichterisch, umgangssprachlich, salopp, vulgär, derb*. Isto tako postoje i frazemi koji se rabe isključivo u govorenome jeziku i oni koji se rabe samo u pisanome izrazu. Nedovoljno poznavanje stilskih registara može dovesti do situacije da studenti u pogrešnoj komunikacijskoj situaciji rabe pogrešan frazem i ispadnu smiješni.

Ovdje treba napomenuti da su i rječnici (općejezični, jednojezični i dvojezični) postali vrlo nepouzdan izvor informacija o stilskoj obilježnosti i ograničenjima u uporabi određenih frazema. Tako u novije vrijeme u medijima, u televizijskim vijestima, posebice na privatnim televizijskim postajama, a sve češće i na državnoj televiziji, nailazimo na frazeme koje rječnici ograničavaju na područje privatne komunikacije, odnosno smatraju dijelom razgovornoga jezika. To zbunjuje studente, jer se oni u pravilu u potpunosti oslanjaju na rječnike, a od medija ne očekuju navedenu stilsku uporabu frazema. Stoga bi bilo preporučljivo pozabaviti se u nastavi šire frazeologijom medija.

Većina rječnika zanemaruje i tekuću, *aktualnu frazeologiju i frazeologiju razgovornoga jezika*, a često navode frazeme koji su manje poznati i manje učestali. Pritom istraživanja pokazuju da se najviše koriste upravo frazemi koji su stilski obilježeni kao razgovorni, u prilog čemu govori i gore navedena situacija s medijima. Rječnici također ne stižu obuhvatiti sve neologizme (primjerice, *jezika mladih*) pa bi i taj dio frazeološkoga korpusa valjalo spomenuti u nastavi.

Nadalje, ne bi se smjelo zanemariti činjenicu da njemački jezik ima regionalne varijante unutar SR Njemačke i da postoje švicarske i austrijske varijante njemačkoga jezika pa tako i frazema. Stoga bi studente trebalo barem upoznati, prije svega na leksičkoj razini, s osebnostima *austrijacizama* (austrijske varijante frazema) i *helvetizama* (švicarske varijante frazema). Dublje bavljenje time vjerojatno ne bi imalo previše smisla, jer su studenti upućeni prvenstveno na standardnu verziju njemačkoga jezika koja se rabi u SR Njemačkoj, a i nakon završena studija, kao što se može naslutiti iz razgovora s njima, vrlo se malo susreću s austrijskom verzijom, a gotovo uopće ne sa švicarskom verzijom njemačkoga jezika. Međutim, važno ih je poznavati, budući da se frazemi, a i ostale leksičke jedinice specifične za područje Austrije i

Švicarske; koriste kao dijalektalne varijante u graničnim područjima Njemačke.

Nadalje, i kod frazema i ostalih leksičkih oblika postoji fenomen polisemije, odnosno višeznačnosti. Naravno da nije toliko čest, ali vidljiv je, primjerice, kod frazeološkoga oblika: *jmdm. eins auf die Nase geben* (što može značiti i *jdn. verprügeln* i *jdn. zurechtweisen*). Bitno je stoga ukazati u nastavnome procesu i na takve pojave, kako studenti ne bi upotrebljavali frazeme na pogrešnome i neprimjerenome mjestu ili u neprimjerenome značenju.

Istraživanje frazema i svih situacija u kojima se pojavljuju, a koje smo već spomenuli, studentima može biti vrlo zanimljivo te može pridonijeti njihovoj motivaciji za učenje. Primjerice, u frazemima se vrlo često skriva igra riječi ili skakanje s jedne značenjske razine na drugu: proučavanje jednoga ili drugoga vrlo je zanimljiv zadatak. Nadalje, frazemi čiji središnji leksem označava neku životinju ili pak sadrži imena izazivaju veliko zanimanje i lakše se pamte, jer se asociraju s konkretnim likovima, mjestima ili pak osobama i njihovim individualnim karakteristikama (Ivanetić i Karlovaris-Bremer, 1996). Takvi frazemi predstavljaju na neki način kulturu i povijest područja na kojem su nastali pa motiviraju na interkulturalna i zemljopisna istraživanja.

Jednako tako je važno i zanimljivo istovremeno upozna(va)ti povijesnu motiviranost određenog frazema (Burger, 1998:181). Kod nekih frazema u suvremenome njemačkom jeziku više nije poznato značenje pojedinih sastavnica, primjerice u: *etwas auf dem Kerbholz haben*. Govornik ili student nužno mora postaviti pitanje o povijesnom podrijetlu riječi *Kerbholz*, a to može potaknuti živahnu raspravu o podrijetlu čitavoga frazema. Kad studentu riječ postane jasna, lakše će i pamtit i koristiti čitav frazem. Neki frazemi u suvremenom njemačkom jeziku su u svim svojim sastavnicama potpuno prozirni pa će se njihovim povijesnim podrijetlom baviti samo oni studenti koji žele dublje proučiti povijest i kulturu jezika.

I na koncu, vrlo bitna i poticajna može biti i kontrastivna analiza uporabe frazeoloških jedinica u njemačkome i hrvatskome jeziku. Veći dio frazeološkoga korpusa njemačkoga jezika pokazuje značajne sličnosti sa hrvatskim jezikom ili je pak univerzalan. Neki frazemi imaju potpune ekvivalente, neki imaju sadržajne, dok im se forma razlikuje, ili pak je različit stupanj poklapanja sadržaja ili stilskih obilježja pa se neke

frazeme mora parafrazirati ili zamijeniti običnim leksemima (Ivanetić i Karlavaris-Bremer, 1996:33). Dakle, uz velik broj podudarnosti među frazemima oba jezika, postoji i niz zanimljivih individualnih specifičnosti i njemačkoga i hrvatskoga jezika. Osvještavanjem i sličnosti i specifičnosti frazema u njemačkome i hrvatskome jeziku razvija se i jezična svjesnost studenata i njihova motivacija za bavljenje i usvajanje frazema u oba jezika, što je posebice bitno kod studenata – budućih prevoditelja.

5. PRIJEDLOG ZADATAKA ZA OBRADU FRAZEMA U NASTAVI

Ako uzmemo u obzir sve navedeno, mogli bismo, uz one koje smo već ranije naveli i koje koristimo u našoj nastavi, napraviti prijedlog tipa zadataka koje bi se studentima moglo ponuditi prilikom obrade nekoga autentičnog njemačkog teksta s obzirom na upotrijebljene frazeme. Taj prijedlog bi obuhvaćao sljedeće:

1. *Identifizieren Sie alle Phraseologismen im Text und stellen Sie ihre kontextbezogene Bedeutung fest. / Identificirajte frazeme u tekstu i odredite njihovo značenje u danom jezičnom okružju.*
2. *Bestimmen Sie die stilistischen Merkmale der Phraseologismen im Text. / Odredite stilska obilježja frazema u tekstu.*
3. *Erklären Sie die Doppeldeutigkeit einzelner Phraseologismen. / Utvrdite u čemu je dvoznačnost pojedinih frazema u tekstu.*
4. *Paraphrasieren Sie die Phraseologismen. Beachten Sie die stilistische Ebene. / Zamijenite frazeme u tekstu slobodnijim formulacijama. Pripazite na odgovarajuću stilsku razinu.*
5. *Überprüfen Sie das Vorkommen der Phraseologismen in den einsprachigen und zweisprachigen Wörterbüchern. / Provjerite zastupljenost frazema u više rječnika, jednojezičnima i dvojezičnima.*
6. *Vergleichen Sie die Erklärungen der Phraseologismen in verschiedenen Wörterbüchern. / Usporedite objašnjenja frazema u različitim rječnicima.*
7. *Verwenden Sie den Phraseologismus in einem neuen Kontext. / Navedite primjer istoga frazema u novom kontekstu.*
8. *Erforschen Sie die Etymologie der einzelnen Komponenten und des ganzen Phraseologismus. / Istražite etimologiju pojedinih sastavnica i čitavoga frazema.*
9. *Verwenden Sie die Phraseologismen aus dem Text in einem*

- selbsterstellten Text. / Upotrijebite frazeme iz teksta u novom, vlastitom tekstu.*
10. *Prüfen Sie, ob man im Kroatischen auf dieselbe Art und Weise mit den Wörtern spielen kann. Kann man im Kroatischen dieselben Bilder verwenden? / Provjerite može li se u hrvatskom jeziku poigrati riječima na isti način, mogu li se upotrijebiti iste slike.*
 11. *Suchen Sie nach Äquivalenten in der kroatischen Sprache. / Nađite ekvivalente u hrvatskome jeziku.*
 12. *Sollte es in der kroatischen Sprache keine Entsprechungen geben, schlagen Sie eine mögliche Übersetzung ins Kroatische vor. / Ako u hrvatskome jeziku ne postoje ekvivalenti, ponudite prijedlog prijevoda na hrvatski jezik.*
 13. *Notieren Sie regelmäßig die Phraseologismen und erstellen Sie Ihr kleines Wörterbuch. / Bilježite frazeme i napravite vlastiti mali rječnik frazema.*

6. ZAKLJUČAK

Ovim smo radom pokušali skrenuti pozornost na nužnost temeljitijega pristupa frazemima kao specifičnim leksičkim jedinicama u autentičnim njemačkim tekstovima koji se obrađuju u nastavi. Frazemi su jezični elementi s kojima se studenti redovito susreću u tekstovima. Unatoč tomu, studenti imaju poteškoće kod usvajanja i upotrebe frazeoloških oblika u vlastitim pismenim i usmenim prezentacijama pročitanih autentičnih tekstova te u sastavcima na određenu temu. Nerijetko se koriste frazemima u pogrešnome obliku, tj. njihova uporaba odstupa od kodificirane gramatičke ili leksičke norme, navedene i propisane u rječnicima. Ovladavanje frazemima i njihova spontana uporaba pridonijela bi i poboljšanju jezične, ali i komunikacijske kompetencije studenata. Stoga bi u okviru studija germanistike valjalo više vremena i pozornosti posvetiti frazeološkim proučavanjima.

LITERATURA

- Borčić, N. (2005). Uporaba idiomatskih izraza standardnoga njemačkog jezika i austrijskoga njemačkog u austrijskih studenata. *Strani jezici* 34, 2, 95-107.
- Burger, H. (1998). *Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen*. Berlin
- Crnko Gmaz, T., Skender Libhard I., Strmečki Marković, S. (2008). *Übungsbuch zu Lexik und Gramatik für Germanistikstudenten*. Zagreb.

- Ivanetić, N., Karlavaris-Bremer, U. (1996). Frazemi s antroponimskom komponentom u njemačkom jeziku. *Strani jezici* 25, 1-2, 24-35.
- Garski, R. (2008). Der mit dem Wort tanzt. *Der Sprachdienst*, 3, 105-117.
- Strmečki Marković, S. (2000). Upotreba radnih predložaka pri radu s autentičnim tekstovima u nastavi jezičnih vježbi na studiju germanistike. *Strani jezici*, 29, 1-2, 63-75.
- Vrgoč, D., Fink-Arsovski, Ž. (2008). *Hrvatsko-engleski frazeološki rječnik*. Zagreb: Naklada Ljevak.
- Wotjak, B., Richter, M. (1997). *Sage und schreibe. Deutsche Phraseologismen in Theorie und Praxis*. Leipzig.

DEALING WITH IDIOMS WITHIN THE UNIVERSITY PROGRAMME FOR GERMAN STUDIES

This paper deals with idioms in language teaching within the university programme for German Studies. Our intention is to briefly outline the way in which idioms are present in language teaching materials and to discuss whether students use them independently and spontaneously. Due to lack of time, scarce attention is devoted to idioms in language teaching, which is reflected in the fact that students avoid using of idioms in their written and oral expression. Therefore, it is necessary to place significantly more attention to phraseology in language teaching within the university programme for German Studies.

Key words: German Studies, phraseology, idioms in authentic texts in the German language, dealing with idioms in language teaching, importance of dealing with idioms